

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Освітня програма	6323 Журналістика
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	061 Журналістика

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

01.06.2021 р.

Справа № 0048(ПГ2)/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 06 "Журналістика" у складі:

Бондаренко Тетяна Григорівна – головуєчий,
Бабенко Вікторія Володимирівна,
Близнюк Андрій Сергійович,
Садівничий Володимир Олексійович,
Сінько Андрій Сергійович,
Сірінюк-Долгарьова Катерина Григорівна,
Шулик Роман Тарасович,

за участі запрошених осіб:

Волковинський Олександр Сергійович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	6323
Назва ОП	Журналістика
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 7, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі освітньої програми сформульовані широко, зокрема в контексті «підготовки висококваліфікованих фахівців, які володіють теоретичними знаннями, професійними вміннями та навичками соціального комунікування». В ОП зазначена орієнтація на регіональну журналістику, що корелює з місією і стратегією ЗВО стосовно «підготовки висококваліфікованих фахівців, максимально адаптованих до вирішення завдань професійної діяльності, конкурентоспроможних і затребуваних на регіональному, національному та світовому ринках праці». Унікальність програми не артикульована.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Цілі ОП та ПРН окреслено з огляду на думку стейкхолдерів: студентів, академічної спільноти, адміністрації ЗВО, випускників і роботодавців, проте акредитаційна експертиза зазначила, що на позицію роботодавців зважають недостатньо ґрунтовно й послідовно.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ОП орієнтована на тенденції регіонального ринку праці й професійного журналістського середовища Хмельниччини, що підтвержене під час акредитаційного візиту. Програма сфокусована на досвід аналогічних програм України, Польщі та Словаччини.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОП частково відповідає стандарту вищої освіти бакалаврського рівня спеціальності 061 «Журналістика» (форма атестації здобувачів не відповідає стандарту – здобувачі виконують кваліфікаційну роботу (див. перелік тем), що здебільшого не має прикладного характеру), проте зміст ОП дає змогу досягти результатів навчання згідно зі стандартом.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОПП 2020 р. відповідає вимогам законодавства та стандарту вищої освіти щодо навчального навантаження для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – 240 кредитів ЄКТС.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Структурно-логічна схема не візуалізує логіку опанування та зв'язки між ОК, а натомість подана у формі таблиці, де предмети викладені посеместрово. Погоджуючись із відповіддю ЗВО, що «нормативних документів МОН України, які б чітко регламентували зміст і оформлення структурно-логічної схеми, немає», ГЕР зазначає, що така схема повинна відображати логіку опанування та взаємозв'язки між ОК. Наявна в ОП 2020 р. структурно-логічна схема не виконує цих функцій, оскільки не можна простежити, які ОК із якими пов'язані. З огляду на відповідь ЗВО щодо відповідності ПРН освітнім компонентам, ГЕР засвідчує, що запропонований ЗВО підхід до групування дисциплін під загальною назвою і представлення їх таким чином у матрицях відповідностей не є логічним. Це дезорієнтує стейкхолдерів, які з матриць не мають змоги виокремити всі ОК із таких груп дисциплін, як «Масова комунікація і інформація», «Журналістикознавство», «Жанри журналістики», «Журналістський фах». Констатовано дублювання змістового наповнення кількох дисциплін навчального плану 2020 р. (зокрема, у блоках «Журналістикознавство» і «Масова комунікація та інформація»). Наприклад, згідно із силабусами, тема 3 «Види інформації» дисципліни «Теорія журналістики» повторно запропонована в межах дисципліни «Масова комунікація та інформація: Теорія масової інформації» (Тема 2. «Види й потоки масової інформації в суспільстві»). До того ж дубляж інших тем дисциплін блоку «Масова комунікація та інформація» зафіксований у межах курсу «Теорія журналістики» (окремі теорії масових комунікацій і концепції інформаційного суспільства – теми 9 і 10). Не всі силабуси обов'язкових дисциплін розміщено на сайті кафедри (наприклад, відсутній силабус курсу «Масова комунікація та інформація: Теорія масової інформації»). Здобувачі ВО й експерти також фіксують дублювання змісту окремих ОК. ГЕР підтверджує ці висновки. У програмі виокремлені ПРН для двох вибіркового блоків «Медіадіяльність» і «Видавничий практикум». Проект змін до ОПП 2021 року, де ці вибіркового блоки замінені на вибір із каталогу, не відображає, за рахунок яких ОК окреслені ПРН 1.1 – 1.6 і 2.1 – 2.5 будуть досягнуті в оновленій ОП. ЗВО зазначає, що «оскільки ОП 2021 р. знаходиться на стадії проекту, кореляція освітніх компонентів і ПРН триває».

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

У цілому зміст ОПП 2020 р. відповідає предметній сфері галузі знань «Журналістика». У відповіді на зауваження ЕГ ЗВО зазначає, що «оновлення змісту програми здійснюється повсякчас відповідно до розвитку спеціальності, наукових досягнень і сучасних практик у галузі журналістики, потреб». Галузевій експертній раді цього не вдалося верифікувати, оскільки в ОП 2020 р. не відображено сучасні тенденції ринку праці (зокрема, робота журналіста в цифрових медіа), відсутні дисципліни, які б формували професійні компетентності в галузі інтернет-журналістики, за винятком ОК «Новітні медіа», що в проекті ОП 2021 року перенесена з циклу вибіркового ОК до циклу обов'язкових дисциплін професійної підготовки. Змістове наповнення силабусів дисциплін професійного спрямування (зокрема й тих, що зазначені у відповіді ЗВО як такі, що «забезпечують професійні компетентності в галузі онлайн-журналістики» – «Журналістський фах: радіовиробництво», «Журналістський фах: телевиробництво») засвідчує, що навички роботи в онлайн-медіа формуються спорадично й несистемно. Позиція університету щодо формування навичок цифрової журналістики за рахунок вибіркового ОК, про що йдеться у відповіді ЗВО, не є прийнятною, оскільки програмні компетентності мають формуватися перш за все за рахунок обов'язкових ОК. Аргумент ЗВО щодо того, що «навчальні дисципліни «Блогінг і соціальні мережі», «Кросмедійна журналістика» вивчають на другому (магістерському) рівні» є нерелевантним, оскільки це стосується абсолютно окремої ОПП, а не тієї, що нині проходить акредитацію.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

В акредитованій ОП 2020 р. наявні два блоки вибіркового ОК по 36 кредитів ЄКТС кожен та передбачено 24 кредити на дисципліни вільного вибору. Загалом це становить 60 кредитів ЄКТС (25 % від загальної кількості кредитів ОП). Проте фактично такий підхід – блоковий варіант вибіркового ОК – засвідчує суттєве порушення прав здобувачів на формування індивідуальної освітньої траєкторії. У проекті змін до навчального плану 2021 року блоковий вибір ОК замінений на вибір із каталогу.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Навчальний план освітньої програми передбачає проходження здобувачами практики (навчальної редакційної, виробничої фахової та виробничої переддипломної). Збільшення кредитів на практичну підготовку ініційоване стейкхолдерами й реалізоване під час оновлення ОП. Документально засвідчено та підтверджено під час акредитаційної експертизи широкий вибір баз практики серед мас-медіа Хмельниччини та інших регіонів України. Робочі програми не є у вільному доступі на сайті ЗВО, натомість доступні силабуси до практик, які оприлюднені на сайті кафедри. Неінформативними й нечіткими є завдання практики (зокрема, неможливо верифікувати формування «стійкого інтересу і любові до професії журналіста»). У силабусах до всіх видів практики зазначено ідентичні основні завдання. Як необхідне технічне й програмне забезпечення / обладнання названі «диктофони із цифровим записом,

ноутбук (Word)», хоча також необхідним є використання під час практик фото- й відеообладнання з огляду на те, що базами практик є, зокрема, телерадіоорганізації. Силабуси практик потребують суттєвого доопрацювання. Практично орієнтованими є навчальні дисципліни професійного спрямування (із пресового, радіо- й телевиробництва, фотожурналістики), що дає змогу здобувачам опанувати компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Проте результати опитувань здобувачів ОП та роботодавців містять побажання про розширення практичного складника підготовки здобувачів, зокрема щодо аудіо й відеомонтажу, роботи в кадрі, поглиблення практичних навичок роботи зі спеціалізованим програмним забезпеченням тощо.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Освітня програма надає здобувачам змогу опанувати соціальні навички через досягнення програмних результатів навчання під час засвоєння навчальних дисциплін, а також у позааудиторній і виховній діяльності. Проте в силабусах навчальних дисциплін не конкретизовано методи й форми навчання та контрольні заходи, які б формули «soft skills» (зокрема, групові проекти, ділові ігри, кейси тощо), що не відповідає заявленим в ОП методам викладання та навчання, зазначеними в профілі програми. Варто узгодити силабуси і профіль ОП.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг ОП і її ОК реалістично відображає навантаження здобувачів: аудиторне навантаження становить 33 % кредитів ЄКТС, самостійна й індивідуальна робота – 67 %. Це відображено в силабусах навчальних дисциплін.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

ОП не передбачає дуальної форми освіти. Проте акредитаційна експертиза фіксує наявність елементів дуальної освіти на ОП: здобувачі підтвердили, що частина навчальних занять проходить у місцевих медіаорганізаціях. Проте це не відображено в документах кафедри: ні в розкладі, ні в силабусах навчальних дисциплін. У відповіді на експертні зауваження ЗВО подав інформацію про те, що «ОП Журналістика не належить до переліку ОП, рекомендованих вченою радою К-ПНУ до впровадження дуальної форми освіти», але врахує таку можливість у майбутньому.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими, зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному веб-сайті К-ПНУ імені Івана Огієнка.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Правила прийому до ЗВО ґрунтовані на чинних нормативних актах України. Правила прийому за ОП відповідають специфіці програми – ваговий коефіцієнт вступних випробувань визначає більший бал за знання з української мови і літератури та історії України.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО чинне положення, яке дає змогу визнавати результати навчання, отримані в інших закладах освіти під час академічної мобільності. На програмі зафіксований один приклад реалізації цього положення – зараховано результати міжнародної академічної мобільності здобувачки.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під

час реалізації освітньої програми

У ЗВО розроблене положення, що регулює визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Проте під час експертизи з'ясовано, що трактування поняття неформальної освіти у ЗВО дещо суперечливе, оскільки орієнтоване на визнання таких результатів Міністерством освіти і науки України, що фактично не відповідає суті поняття «неформальна освіта». Приклади застосування положення відсутні.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Програмних цілей і ПРН досягають за допомогою заявлених у програмі форм і методів навчання, які відповідають принципам студентоцентризму й академічної свободи. Проте право на вибір навчальних дисциплін реалізоване частково, оскільки обмежене блоковим принципом вибору. Здобувачі мають право вибрати тематику наукових робіт, академічних і наукових досліджень, кваліфікаційних робіт та їхніх наукових керівників.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Силабуси навчальних дисциплін оприлюднені у вільному доступі на сторінці кафедри та містять інформацію про зміст і цілі, програмні результати навчання, критерії оцінювання. Проте форми поточних і підсумкових завдань не деталізовані в силабусах. Силабуси та інші навчальні матеріали доступні в електронній системі «Moodle».

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

ЗВО надає здобувачам змогу поєднувати навчання й дослідження через підготовку курсових і кваліфікаційних проєктів та робіт, а також через участь у роботі проблемних груп, студентського наукового товариства, наукових заходів (семінарів, студентських конференцій, олімпіад тощо).

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Змістове наповнення силабусів навчальних програм засвідчує часткове врахування наукових досягнень і сучасних практик у журналістиці. Література й рекомендовані джерела до силабусів навчальних дисциплін переважно застарілі, трапляються джерела 1970 – 1990 років навіть у програмах практик. Відсутні новітні джерела, опубліковані протягом останніх 5 років, актуальні джерела й інформаційні ресурси англійською мовою. Це зауваження стосується й навчально-методичних публікацій науково-педагогічних працівників, що забезпечують викладання на ОП: більшість посібників видані раніше, ніж за останні 5 років.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Інтернаціоналізація діяльності ЗВО виявляється в співпраці з міжнародними проєктами й програмами, закордонними ЗВО, зокрема через програми академічної мобільності Еразмус+, учасниками якої були НПП, які викладають на освітній програмі. Проте не подано прикладів, як викладачі реалізують набутий під час міжнародних проєктів досвід у ході викладання навчальних дисциплін на ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Контрольні заходи, їхні форми й критерії оцінювання оприлюднені в документах ЗВО, проте в силабусах навчальних дисциплін потребують конкретизації критерії оцінювання саме поточних контрольних заходів для визначення того, яких програмних результатів навчання вони дають змогу досягти. Потребують ґрунтовного доопрацювання силабуси навчальної і виробничих практик. Зокрема, у критеріях оцінювання йдеться, що «оцінка виставляється за стобальною шкалою», проте далі в таблиці з поясненням системи накопичення балів, сумарний максимальний бал – 95. Не всі силабуси містять детальну інформацію про поточні й підсумкові заходи контролю з критеріями їх оцінювання (зокрема, силабуси блоку «Журналістикознавство», «Жанри журналістики», «Міжнародна журналістика»). Це є недоліком з огляду на студентоцентрованість силабусу як форми інформування здобувачів про зміст курсу, контрольні заходи, форми та критерії оцінювання.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

У своєму звіті ЕГ звертає увагу на неточність формулювань щодо виду роботи, публічний захист якої ЗВО визнає як форму підсумкової атестації. Погоджуючись із позицією ЗВО, що дипломна робота є видом кваліфікаційної роботи, ГЕР акцентує, що ЗВО не повною мірою дотримується вимог до змісту цієї роботи. Згідно із силабусом «Дипломна робота» на ОП 2020 р. запропоновано 2 типи дипломної роботи: 1) наукове дослідження; 2) дипломна робота прикладного характеру. Це не відповідає вимогам стандарту вищої освіти спеціальності 061 «Журналістика» першого (бакалаврського) рівня ВО, який передбачає, що кваліфікаційною роботою має бути виготовлений інформаційний продукт або проект інформаційної акції чи інформаційна акція, до яких додають пояснювальну записку. Тому ГЕР не погоджується з відповіддю ЗВО, що «проблемність ситуації вбачається лише в колізіях формулювань». Оприлюднений на сайті ЗВО перелік тем засвідчує, що вимога стандарту виконана частково. Це ж підтверджує й сам заклад, зазначаючи у відповіді, що «окремі дипломні роботи мали характер інформаційного продукту».

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Акредитаційна експертиза засвідчила, що всі учасники освітнього процесу орієнтуються в правилах проведення контрольних заходів, які описані в положенні ЗВО. Ці правила є для них зрозумілими, доступними, описують процедури врегулювання конфлікту інтересів, регламентують порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

ЗВО популяризує політику, стандарти й процедури дотримання академічної доброчесності через викладання основ академічної доброчесності в межах окремих дисциплін. У ЗВО діє система перевірки наукових та академічних робіт здобувачів і НПП щодо текстових запозичень за допомогою програми «Unicheck». Водночас варто розширювати практику реалізації політик і стандартів дотримання академічної доброчесності на ОП «Журналістика».

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Академічна кваліфікація викладачів, які викладають на ОП, забезпечує досягнення окреслених програмою цілей та програмних результатів навчання. Кілька викладачів є членами Національної спілки журналістів України, усі мають актуальні стажування й публікації за профілем ОП. Наукові й навчально-методичні публікації викладачів частково відповідають сучасним тенденціям медіаринку (зокрема щодо діяльності цифрових медіа й інформаційних технологій).

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Конкурсний відбір викладачів у ЗВО регульований положенням, яке передбачає прозору й чітку процедуру проходження конкурсу на заміщення вакантних посад НПП.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ЗВО залучає роботодавців до реалізації освітнього процесу через організацію навчальних і виробничих практик у мас-медіа. Проте під час акредитаційної експертизи з'ясовано, що співпраця з роботодавцями на ОП не є системною й потребує подальшого вдосконалення та розширення.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Професіонали-практики, медіаексперти й роботодавці долучаються до проведення аудиторних занять на ОП через майстер-класи, гостьові лекції, семінари, вебінари, тренінги тощо. Крім того, НПП також мають практичний досвід роботи в медіа й до сьогодні продовжують співпрацювати зі ЗМІ.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У ЗВО розроблено положення, що регулюють процедури підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Усі викладачі, які забезпечують викладання на ОП, пройшли підвищення кваліфікації в українських ЗВО й за кордоном.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У ЗВО функціонує система заохочення до розвитку викладацької майстерності: рейтингування, преміювання, моральне заохочення через визнання професіоналізму викладачів на підставі їх оцінювання студентами в конкурсах «Викладач року», «Викладач очима студентів» та ін.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Журналістське технічне оснащення, використовуване для реалізації ОП, наявне в лабораторії мультимедійних засобів та медіадизайну. Однак воно має не професійний, а базовий рівень (набори блогера, диктофони й фотоапарат). У ЗВО відсутня телевізійна та радійна студія зі спеціалізованим телевізійним і радійним обладнанням, необхідним для якісного досягнення тих ПРН, які пов'язані з опануванням навичок роботи теле- й радіожурналіста.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Усі інформаційні ресурси й інфраструктура ЗВО (мультимедійні лабораторії, бібліотека, Wi-Fi інтернет-зв'язок, університетські сервіси та служби) є безоплатними, наявні у вільному доступі викладачів та здобувачів вищої освіти.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Акредитаційний візит до ЗВО засвідчив, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ВО, які навчаються за ОП, допомагає задовольнити їхні потреби й інтереси. ЗВО дотримується всіх протиепідеміологічних заходів, пов'язаних із пандемією Covid-19.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Карантинні заходи активізували потребу в освітній, організаційній, інформаційній, консультативній та соціальній підтримці здобувачів ВО. ЗВО надає здобувачам психологічну допомогу через Лабораторії психологічного консультування, технічне консультування через Центр інформаційних технологій, використовує онлайн-платформу «Moodle» та інші ресурси для організації освітнього процесу в он-лайн, змішаному й офлайн-форматах.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У ЗВО приділяють увагу реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами (створення доступного освітнього простору – обладнання приміщень пандусами, кнопок виклику допоміжного персоналу для людей із порушеннями в здоров'ї тощо). Зокрема, на ОП співпрацюють із ГО «Українське товариство сліпих», реалізують програму «Школа медіаграмотності в інклюзивному освітньому середовищі».

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО розроблені процедури розв'язання конфліктних ситуацій через служби телефону довіри та скриньки довіри. Окрім того, профком університету є уповноваженим органом, який аналізує та розв'язує конфліктні ситуації, співпрацює з кураторами академічних груп, проводить заходи із запобігання подібним ситуаціям.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП передбачені положенням ЗВО (Положення про освітні програми в К-ПНУ). Одна особа може бути гарантом лише однієї освітньої програми. Під час попередніх акредитацій зафіксовано, що ця позиція не дотримана у ЗВО, оскільки гарант акредитованої ОП проф. Волковинський О. С. є одночасно гарантом двох інших ОП за спеціальністю 061 «Журналістика» (ОП «Реклама і зв'язки з громадськістю» (першого) бакалаврського рівня ВО і ОП «Журналістика» другого (магістерського) рівня ВО).

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі ВО залучені до періодичного перегляду ОП через анкетування Навчально-методичного центру забезпечення якості освіти К-ПНУ ім. І. Огієнка, участь у розширених засіданнях кафедри журналістики. Позицію здобувачів ВО беруть до уваги під час перегляду ОП, що запротокольовано й відображено у звітах кафедри.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці залучені до перегляду ОП, є серед рецензентів програми та її розробників. Проте у звіті ЕГ зазначено, що роботодавці виявляють бажання бути більш широко залученими до процесу оновлення й удосконалення програми.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

ЗВО збирає інформацію про кар'єрний шлях випускників, підтримує зв'язок із ними. Університетське видання «Студентський меридіан» регулярно публікує історії успіху випускників, вони долучені до процесу перегляду й оновлення ОП.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Вчасне реагування на виявлені недоліки ОП можливе завдяки діяльності у ЗВО центру забезпечення якості освіти, що проводить регулярні опитування й моніторинг програм. Це дає змогу виявляти думки стейкхолдерів й оперативно їх аналізувати. На акредитованій ОП задокументовано пропозиції стейкхолдерів щодо змін навчального плану (протокол засідання кафедри № 12 від 9.11.2020 р.), проте ці пропозиції не в повному обсязі відображено в проєкті ОП 2021 року (зокрема пропозиція від роботодавців щодо введення більшої кількості соціокультурних дисциплін).

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

У 2020 році у ЗВО відбулося дві акредитації за спеціальністю Обі «Журналістика». Зауваження й пропозиції, сформульовані під час цих акредитацій, загалом узяті до уваги, зокрема щодо унормування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, усунення блоковості й надання здобувачам можливості вибирати дисципліни вільного вибору з каталогу (заплановано у 2021 році). На деякі рекомендації ЗВО досі не відреагував: щодо питання змістового оновлення курсів з огляду на цифрові тенденції медіаринку, більш ґрунтовної співпраці з роботодавцями тощо.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

ЗВО формує культуру якості, постійно вдосконалюючи внутрішні процедури моніторингу якості системи вищої освіти: активно розробляє нормативні документи й регуляції, залучає різні групи стейкхолдерів до постійного оновлення й перегляду ОП, реалізує принцип студентоцентризму через організацію студентських опитувань та інших форм залучення здобувачів до покращення ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила й процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу в К-ПНУ ім. І. Огієнка, є чіткими й зрозумілими, доступними для всіх, оприлюднені на офіційному сайті ЗВО.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

На офіційному сайті ЗВО оприлюднено чинну редакцію ОП. Проєкт змін до навчального плану 2021 року оприлюднено на сторінці кафедри журналістики, проте відсутня форма отримання зворотного зв'язку щодо проєкту навчального плану. Повного тексту проєкту оновленої ОП Галузева експертна рада у вільному доступі на офіційному сайті університету не виявила.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Інформація про ОП на офіційному сайті ЗВО подана своєчасно, в обсязі, достатньому для інформування всіх зацікавлених сторін та суспільства.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію B, E чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендовано розширити співпрацю зі стейкхолдерами щодо проектування ОП, зокрема системно долучати роботодавців до формулювання цілей і програмних результатів навчання за ОП. Потрібно на доступних платформах, а не у внутрішніх документах кафедри, упрозорити всі рекомендації роботодавців щодо змісту, переліку навчальних дисциплін, програмних результатів навчання ОП. Варто чітко артикулювати унікальність програми, її спрямованість з огляду на потреби ринку праці.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

З огляду на автономію ЗВО, варто розробити візуально зрозумілу та чітку структурно-логічну схему програми, яка дасть змогу узгодити логіку досягнення ПРН освітніми компонентами. У матрицях відповідностей ОК ПРН і програмних компетентностей рекомендовано подавати дисципліни не групами, а кожен окремо. Доцільно усунути дублювання змісту окремих дисциплін. Рекомендовано напрацювати освітні компоненти для забезпечення й формування професійних компетенцій у галузі онлайнової журналістики, націлених на вироблення в здобувачів практичних навичок роботи в цифрових медіа (створення мультимедійного контенту, подкастинг, журналістика даних тощо), роботу з аудіо й відеоконтентом, спеціалізованим програмним забезпеченням. Рекомендовано узгодити заявлені в ОП 2020 р. ПРН, що стосуються вибіркового блоку дисциплін, із пропонованими змінами до ОП 2021 р., аби не порушувати логіки й структури програми. Фактичні елементи дуальної освіти (проведення навчальних занять на базах медіаорганізацій) варто задокументувати й відобразити в розкладі занять на ОП, у силабусах дисциплін тощо. Доцільно в силабусах навчальних дисциплін конкретизувати, розширити методи та форми навчання й контрольних заходів, які б формули «soft skills» (робота в команді, критичне мислення, тайм-менеджмент, стресостійкість тощо).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Варто розширювати можливості здобувачів на ОП для набуття досвіду навчання в інших ЗВО через академічну мобільність (як міжнародну, так і національну). Рекомендовано продовження практичної імплементації наявного у ЗВО положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, та усунення поняттєвих і термінологічних суперечностей у нормативних документах ЗВО щодо неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Доцільно ґрунтовно оновити списки джерел у силабусах навчальних дисциплін, аби більшість рекомендованої літератури й інформаційних ресурсів була сучасною (опублікованою впродовж останніх 5 років) і відображала тенденції професії, наукові та навчально-методичні напрацювання в галузі журналістики. Науково-педагогічним працівникам варто активізувати підготовку навчально-методичних посібників із дисциплін, які вони викладають. Рекомендовано розширювати можливості інтернаціоналізації навчання й викладання на ОП, академічну мобільність

здобувачів і викладачів. Доцільно впроваджувати набутий під час міжнародних стажувань досвід у розвиток ОП (оновлення змісту освітніх компонентів ОП).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Варто деталізувати форми й методи поточного та підсумкового контролю (варіанти поточних і підсумкових завдань і критерії їх оцінювання), прописати цю інформацію в силабусах навчальних дисциплін, щоб досягти чіткості й зрозумілості для здобувачів ВО. Необхідно чітко окреслити кількісні і якісні вимоги до практик, відповідно до її різновиду (виробнича чи навчальна) і структурно-логічної схеми ОП. Недопустимим є факт так званої «компенсації» одних жанрів іншими під час практики, що проходять здобувачі. Доцільно відобразити критерії виконання програм практик й оприлюднити їх у силабусах, суттєво доповнивши їх у розділі вимог (кількість журналістських матеріалів, їхні жанри й види тощо), усунувши в них неточності в системі накопичення балів. Рекомендовано увідповіднити з чинним стандартом вищої освіти форму атестації здобувачів за освітньою програмою, оновити методичні вимоги в силабусі й навчально-методичному посібнику з підготовки кваліфікаційної роботи. Забезпечити атестацію всіх без винятку здобувачів у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи – інформаційного продукту або проекту інформаційної акції чи реалізованої інформаційної акції, до яких додають пояснювальну записку.

Критерій 6. Людські ресурси

Доцільно системно долучати роботодавців до організації й реалізації освітнього процесу на ОП через постійне залучення медіапрофесіоналів до проведення аудиторних занять, процесу модернізації й оновлення програми. Рекомендовано актуалізувати тематику наукових досліджень НПП, зокрема щодо новітніх тенденцій галузі, а також оновити навчально-методичне забезпечення дисциплін, які вони викладають на ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендовано розглянути можливість забезпечення закладом вищої освіти спеціалізованих телевізійної і радіоапаратури для проведення практичних занять, що дадуть змогу досягти якісних програмних результатів навчання, пов'язаних зі створенням аудіовізуального медіапродукту.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендовано змінити гаранта ОП, оскільки на разі одна особа є гарантом декількох ОП у ЗВО (ОП «Реклама і зв'язки з громадськістю» бакалаврського рівня ВО, ОП «Журналістика» магістерського рівня ВО і ОП «Журналістика» бакалаврського рівня ВО). Галузева експертна рада вважає, що наявність окремого гаранта для кожної ОП є доцільною для підвищення ефективності функціонування зазначених освітніх програм. Виконання однією особою функцій гаранта кількох ОП недопустиме та негативно позначається на якості. Варто більш ретельно ставитися до покращення зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, зокрема через аналіз рекомендацій попередніх акредитацій і пропозицій стейкхолдерів під час оновлення ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендовано на офіційному сайті ЗВО або на офіційній сторінці кафедри вчасно й у повному обсязі оприлюднювати проекти оновлених ОП: не лише зміни до навчального плану, а повний текст оновленої програми. Варто розробити чіткий і зрозумілий процес зворотного зв'язку для фіксування зауважень і пропозицій під час громадського обговорення ОП (через форму на офіційному сайті або електронну пошту).

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>temy bakalavrskykh robit_Zhurnaliztyka_K-HNU Ogienka.pdf</i>	ygyCJ6oc6Ph4J88+UGBc7uMPcQkAbnJidasl9loOhT Y=

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

БОНДАРЕНКО ТЕТЯНА ГРИГОРІВНА